

Søren Hein Rasmussen

Jeg er født og opvokset på Trøjborg, bor her også nu, har hele livet lidt af lykkelig kærlighed til kvarteret. Jeg inkarnerer egentlig ganske godt dets transformation fra klassisk arbejderområde til hip studenterbosættelse, for først blev jeg udlært tømrer, siden kom jeg på universitetet lige oppe om hjørnet og strandede der bagefter som lektor i historie. Det varede mange år. Men nu arbejder jeg i firmaet MegaNørd, hvor jeg laver uforglemmelige digitale oplevelser sammen med nogle af mine tidligere studenter. Jeg er også Lars Ole, 5c, den forelskede Trøjborg-dreng fra Nils Malmros' film af samme navn. Så når jeg går på gaden, siger nogle "Hej, Søren", men andre siger "Hej, Lars Ole".

trøjborg

ikke en skid at komme her efter

Trøjborg blev kendt for alverden i Nils Malmros' gennembrudsfilm *Lars Ole, 5c* fra 1973. Her var han selv vokset op og havde lagret det erindringsmateriale, der lå til grund for filmen, og her lod han med lokale børn som skuespillere handlingen udspille sig, i skolen, på gaderne og i det gamle arbejderkvarters små lejligheder. I flere af sine efterfølgende film har Aarhus' store filmmager været på optagelse på Trøjborg igen, og senest lavede han nogle scener her til en teateropsætning af *Lars Ole*.

Ikke at det egentlig har gjort den store forskel for kvarteret. Nils Malmros gjorde Aarhus berømt snarere end Trøjborg. Det levede ganske uanfægtet videre, og det er måske ikke så underligt. Som min gamle student Kresten formulerer det: "Trøjborg har det hele, og alligevel er der ikke en skid at komme her efter."

Kresten sidder ved legepladsen oppe på Steen Billes Torv for at holde opsyn med sin lille søn inde i sandkassen og har masser af tid til snak. Det har Kresten nu altid. Anledningen til hans udsagn er netop torvet, som han mener, er det bedste offentlige rum i byen, fordi det byder på aktiviteter for enhver smag – legeplads for de små, skaterbane for de unge og grillpladser for voksne. Men en seværdighed er det jo ikke. Men nu han er i gang, vil han også gerne rose indkøbsmulighederne og skoven og stranden og nærheden til universitetet og alt det andet gode, han kan komme i tanker om. Og man kan endda komme ind til byen på et øjeblik, trumfer han slutteligt.

Måske kan der alligevel findes grunde til at besøge Trøjborg?

Kresten flyttede til kvarteret, da han begyndte at studere historie for 11 år siden. Oppe for enden af Ivar Huitfeldtsgade købte hans forældre en to-værelses lejlighed på 55 kvadratmeter til ham, som han i de næste 11 år delte med skiftende studiekammerater og kære-

ster og til sidst med kone og barn. Han kendte ikke noget til kvarteret på forhånd, men hans mor havde gode minder om det fra dengang, hun selv boede her som ung, og både førstehåndsindtrykket og det forhold, at han ville få blot ti minutters gang til universitetet, tiltalte ham. Desuden forsikrede ejendomsmægleren forældrene om, at lejligheden ville blive nem at sælge igen.

Kresten har forlængst afsluttet sine studier og er blevet gymnasielærer i Kolding. Det har dog ikke fået ham til at flytte fra Trøjborg. Hans lillesøster har overtaget lejligheden, og han og hustruen har lejet sig ind i en lidt større omme i Otte Rudsgade, og her regner de med at blive boende, med mindre familien ad åre skulle komme til at vokse alt for kraftigt. Sådan er Trøjborg. Man kommer hertil som ung og flytter kun nødtvungen. Og hvis man kan, vender man gerne tilbage.

kvarteret på bakken

Trøjborg troner på et højedrag nord for byens gamle centrum. Her lever knap 12.000 mennesker i næsten landsbyagtig afsondrethed fra den øvrige by. For Trøjborg har så godt som alt, hvad et menneske behøver i det daglige.

Adskillelsen fra den øvrige by er tydelig, uanset om man ankommer til fods eller kørende. Mellem det gamle Aarhus og Trøjborg kravler Nordre Kirkegård nemlig op ad skrænterne og lægger sig til rette i et bredt stykke ingenmandsland, mod vest danner det gamle kommunehospital og universitetsparken med sine mange gule bygninger en tilsvarende grænse, og hele vejen mod øst er der skov. De grønne arealer tjener som en slags bymarker eller fælleder for kvarterets beboere. På *Aarhus bys Kommuneatlas* er de simpelthen markeret som en del af Trøjborg, men selve beboelsen er indskrænket til en trekant på kun en halv kvadratkilometer, hvis sider udgøres af Trøjborgvej, Dronning Margrethes Vej og Nordre Ringgade. Kun langs Ringgaden er afgrænsningen mindre klar, men har man først

Kirkegårdsvej med udsyn til rådhusstårnet set fra Tordenskjoldsgade. Tårnet står flottest, hvis man står midt i fodgængerovergangen © Sanne Lind Hansen

forvildet sig ud i hus og have-kvartererne, er man ikke i tvivl om, at man er gået for langt.

Hovedparten af bebyggelsen består af klassiske, danske rødstenshuse samlet i karreer. De er ikke så høje, oftest mellem fire og seks etager, så gaderne imellem dem er lyse og venlige, og baggårdene er mange steder slået sammen og omdannet til små parklignende anlæg med hyggekrege, plæner og store træer stående mellem bygninger fra fordums småindustri. Bygninger, der i dag fungerer som eksklusive, hemmelige boliger. Prøv for eksempel at gå igennem porten ved Tordenskjoldsgade 110, og se, hvilket stort, grønt, afskærmet område der gemmer sig derinde.

Hovedgaden er ubestridt Tordenskjoldsgade, der på den lange led næsten helt præcist deler kvarteret i to lige store stykker og næsten præcist så snedigt, at solen kan skinne hele vejen igennem den midt på dagen. Om morgenen og om aftenen nyder sidegaderne

derimod godt af solen, hvilket gør, at krydsene ligger i dejligt lys gennem hele dagen.

Tordenskjoldsgade begynder ved et lyskryds umiddelbart ovenfor kirkegården. Hvis man går ud til midten af fodgængerovergangen og ser sig tilbage, løber blikket ned mellem Kirkegårdsvejs to rækker af høje træer, og helt nøjagtigt centreret i gadebelysningens lampelinje står Aarhus' marmorbeklædte rådhusårn og lyser langt, langt borte. Men man står ikke stille her ret længe, for trafiklyset skifter hurtigt, og de travle bilister dytter arrigt. Man må skynde sig ind på fortovet, ind i trængslen mellem udstillede varer, cykler, barnevogne og unge i flok. Trøjborg er stærkt præget af unge. Nu skærer gaden sig gennem det røde husmassiv som en frugtbar dal, hvor både lokale og folk fra den øvrige by kommer for at handle eller bare hygge sig, for her ligger butik ved butik, take away-steder, cafeer og spisesteder i den billige ende i hobetal. Et par gammeldags brune værtshuse har også overlevet her, og der er endda en biograf med fem sale – den eneste uden for centrum i Danmarks næststørste by.

”For os er Trøjborg det ideelle sted at drive forretning”, mener min gamle skolekammerat Annemette, der assisterer sin søn i driften af den trendy modebutik Harald. Serviceniveauet er i top. ”Folk kommer fra hele byen for at købe ind i Tordenskjoldsgade, og de kommer også fra oplandet. Når de ringer for at høre, om vi har noget bestemt, kan de tillige finde på at spørge, om vi ved, hvor sent de lukker nede i Ana, og det prøver vi så også at svare på”, smiler Annemette. Ana er kvarterets berømte tyrkiske specialitetsforretning.

Trøjborg har været et kvarter præget af ungdom, lige siden det opstod i 1900-tallets begyndelse. Aarhus var dengang inde i en så rivende udvikling, at dens hidtidige grænser ikke længere kunne holde til presset fra den voksende befolkning. Derfor blev de fjerne jorder oppe på bakken attraktive til bebyggelse, og i løbet af 25 år voksede en ny bydel frem heroppe. Den var beregnet til arbejdere, og da den slags mennesker ikke havde mange penge at gøre godt med, blev de fleste lej-

Op ad bakke i Tordenskjoldsgade. Men cyklisterne er glade alligevel, for de er jo på Trøjborg © Mikkel Berg Pedersen/Polfoto

ligheder ganske beskedne, dvs. med to, maksimalt tre, små rum. Havde arbejderne ikke mange penge, havde de til gengæld så rigeligt med afkom, hvorfor Trøjborg blev overordentligt rig på børn og unge. Bernhardt Jensen, ”Cykel-Bernhardt” – Aarhus’ navnkundige borgmester mellem 1958 og 1971, han som reddede det indre Aarhus fra modernismens saneringsbølge – er barnefødt i Tordenskjoldsgades første sidegade Niels Juels Gade i 1910 og fortæller i bogen *Bernhardt Jensen beretter om Århus* fra 1979 om sine tidlige barneår her. Og det var da en sand gru. Der var altid tåget og næsten ingen belysning hverken i gaderne eller i lejlighederne, og der var fyldt med skrappe drenge, som mobbede den blege, stiltfærdige Bernhardt.

Det var i 1910’erne, men Henning Stampe-Degn beretter tilsvarende omend mere udfoldet fra 30’erne og 40’erne i erindringsbogen *Mål ikke din dag i timer* fra 2002. Han voksede op i Ivar Huitfeldts Gade og fortæller drabelige historier om overbefolkede lejligheder og frække børn i hobetal alle vegne. På skolen gik der 36 drenge alene i hans klasse. Det gjorde der også i

1950'erne, det kan Nils Malmros bekræfte, hvis man spørger. "Der var en A-B-C-D-E-F-G-H-I-J-K og L-klasse på min årgang i 1944", vil han så oplyse, mens han tæller efter på fingrene, det har jeg overværet adskillige gange. "Det er op til 12 klasser i alt i 1. til 5. klasse, og dertil var der mellemskole- og realklasserne. På højdepunktet var vi 1600 Trøjborg-børn på Finsensgades Skole", forklarer han imens.

Det er ret vildt at tænke på, hvordan alle disse skolebørn om eftermiddagen og aftenen må være løbet rundt på Trøjborg sammen med deres ældre søskende, som havde fået lærepladser eller arbejdede som ufaglærte ungdomsarbejdere. Tillige gik der endda også pænt med Trøjborg-børn på Skovvangsskolen, som stødte til i 1937 oppe i nabokvarteret Christiansbjerg.

1950'ernes skolebørn tilhørte de store efterkrigsgenerationer, men herefter kom der både væsentligt lavere fødselsrater og økonomisk bedre tider, og det satte fra 1960'ernes midte mange børnefamilier i stand til at flytte ud til større og mere moderne lejligheder eller parcelhuse. Nu burde Trøjborg alt andet lige begynde at ældes. Men alt andet var ikke lige, for de små lejligheder tiltalte studerende (eller deres og forældrenes pengepung), og det efterhånden i en sådan grad, at kvadratmeterprisen på Trøjborgs lejligheder er kommet op blandt landets højeste. Heldigvis er der en pæn del almennyttigt boligbyggeri iblandt og stadig også en del privat udlejning. Det giver en vis diversitet.

Så Trøjborg er ungt som altid, men rigtig nok med en anden slags ungdom end i gamle dage. Det er en ungdom med tid til caféliv og skovture og med et arbejdsliv på universitetet.

skoven

Trøjborg har andre attraktioner end livet i gaderne mellem de røde huse. Hvis man går ind i Riis Skov oppe ved Marienlund, kommer man ved en lysning i bøgeskoven forbi byens vandrehjem. Dets gamle træhuse tager sig rigtig godt ud, der er lidt svensk skovidyl over dem. Især over hovedbygningen, som er ottekantet og højloftet og udstyret med en udskåret

Aarhus' vandrehjem ligger smukt under gamle bøgetræer i Riis Skov. Den centrale bygning er en ottekantet bygning fra 1869. Dengang og frem til 1938 tjente den som danseetablissement under navnet Pavillonon. Herefter blev den oprettet til vandrehjem og har fungeret som et sådant lige siden, bortset fra en periode i 1945-46, hvor den fungerede som lejr for tyske flygtninge

rød-blå pavillon foran indgangen. Den er et levn fra tiden før, der blev etableret vandrehjem i 1930'erne. Her havde nemlig danseetablissementet Pavillonon været en populær institution siden 1869.

Når Aarhus-borgerne blev trætte af at danse, kunne de gå længere ned ad vejen til den endnu ældre Sjette Frederiks Kro. Den ligger der endnu. Bygningen er gammel, fra 1826, men indvendigt er den i top, og Sjette Frederiks Kro er en af byens bedste restauranter, hvor man kan nyde sin brunch, frokost eller aftensmad med udsigt over bugten. Er vejret godt, så man kan sidde ude, er der desuden udsyn til badeanstalten Den Permanente, landets sidste af mellemkrigstidens store træbyggede anlæg til folkesundhedens fremme.

En lang trappe fører derned ad den høje, stejle skrænt, der i hele Riis Skovs længde falder ned mod vandet.

Riis Skov er for øvrigt en meget gammel skov, sikkert ældre end Aarhus by, der ellers kan spores helt tilbage til 700-tallets slutning. Formentlig er allerede tømmeret til vikingetidens havneanlæg og palisader hentet herfra, og i hvert fald har det været det i alle de senere århundreder, hvor træ indgik i havnekonstruktionerne. En god skov betød meget i gamle dage, både til bebyggelser og brænde og som frilandsområde for køer og svin. I middelalderen har der tilsyneladende været en masse ballade om, hvem der havde fortrinsret til hvad i Riis Skov, for i 1395 måtte selveste Dronning Margrete holde en kort pause fra sine nordiske unionsplaner for at sætte skik på ejendomsforholdene her. Hun satte sig op på sin hest og red markskel, som man sagde, og den del af skoven, der lå syd for hendes rute, skulle høre til Aarhus, mens den del, der lå mod nord, tilfaldt byens bispesæde, og endnu længere ude fik beboerne i Vejlbj by deres andel. Jeg forestiller mig, at dronningen red ind i skoven ved ishøuset oppe i Marienlund og fulgte stien til venstre langs kløften med den bæk, der munder ud nede ved det andet ishøus, det der ligger nede ved badeanstalten. I hvert fald siger overleveringen, at det var her hun red. "Og så gider jeg ikke høre mere vrøvl om den sag", har hun derefter sikkert sagt til bispen og borgmesteren, inden hun vendte tilbage til sit projekt Kalmar Union.

Nu kan nabostridigheder om skel og hæk som bekendt være giftige sager. Margrete sørgede ikke for at få sin afgørelse skrevet ned, hvorfor bispesædet 60 år senere uden videre inddrog byens del af skoven. Heldigvis kunne otte gamle mænd i 1465 ganske sikkert bevidne, hvad dronningen dengang i deres barndom havde gjort, og hvor hun havde gjort det, og så måtte den griske biskop Jens levere tilbage, og denne gang blev det skrevet ned på et dokument, der stadig er i bystyrets besiddelse. Hvis nu nye bisper skulle finde på at gøre krav på noget. Det sker nok ikke. Under reformationen overgik kirkens ejendom til kongen, så derfor kunne kong Christian den 3. i 1542 også skænke

resten af skoven til Aarhus, og sådan har det været lige siden.

Riis Skov bliver stadig udnyttet kommercielt, men siden 1800-tallets midte har dens rekreative funktioner betydet nok så meget. Faktisk bliver den lille skov nu besøgt af omkring to millioner gæster årligt, så der kan godt være trængsel på stierne hernede. Det kan der også på Vandrehjemmet og på Sjette Frederiks kro, begge steder kan det være klogt at bestille plads i god tid. Badeanstalten er også meget besøgt. Anlægget er næsten mere populært end nogensinde, selv om vinteren. Vinterbadeklubben Jomsborg har nemlig holdt til her lige siden Den Permanentes indvielse i 1933, og de karske vikinger har 7.000 medlemmer, som med frydefulde skrig kaster sig i bølgerne, især i de kolde måneder når vandets temperatur er lavest. Kresten er blandt medlemmerne og hævder selv at nyde det kolde vand. Han mener derimod, at mange af de øvrige medlemmer så at sige bliver kølnet i deres iver ganske hurtigt og de facto overgår til en slags passivt medlemskab. De kan så gå en tur langs stien oppe på toppen af skrænten og nyde den flotte udsigt over vandet til Mols og Samsø og til byens nye havnekvarter Aarhus Ø på deres vej tilbage til de varme stuer.

universitetet

Kresten påbegyndte sine studier i en af universitetsparkens gule bygninger ud mod Nordre Ringgade og fik hermed sin daglige gang i et af Europas største og mest særegne bygningsværker. Aarhus Universitets talrige gule bygninger er i internationale arkitektkredse almindeligt anerkendt som et usædvanligt vellykket, stringent eksempel på langtidsholdbar brugsarkitektur. Stilen er blevet holdt gennem årene, selvom den første bygning stod færdig i 1933, og den sidste bygning endnu ikke står færdig, det er i sig selv en bedrift.

Det var nu ikke arkitektur, som optog Kresten, da han ankom. Det gjorde tværtimod studielivet med alt, hvad det indebar. Det var temmelig overvældende for de fleste nye studenter, og det er det stadig, for Aarhus Universitet har omkring 45.000 studerende og 12.000

Venezianeren Roberto Damo laver Danmarks bedste is, den er frisk, let og blød og værd at stå i kø for ved Dolce Vita i Tordenskjoldsgade. Og det gør folk så © Alex Lomholt Hansen

ansatte, og langt de fleste af dem har deres gang på den oprindelige hovedcampus – Universitetsparken – og dens senere tilkomne nabosteder.

Kresten tog grådigt for sig af studielivets glæder, også dem der hang sammen med besøg i de mange fredagsbarer og i Studenterhus Aarhus' offentlige aktiviteter oppe på Ringgaden. Her ligger Stakladen, et af byens klassiske koncertsteder, i tæt forbindelse med det nyere, aldeles hyggelige udskænkingssted Studiecafeen, og i kælderen ligger den velassorterede Studenterbaren – og en god boghandel. Man kan godt blive svimmel af universitetsområdets muligheder, der også inkluderer tre museer.

Alligevel er universitetsparken og dens nabo Venne lystparken ned mod den gamle bydel normalt fredelige og meget idylliske områder. I bunden af det kuperede landskab løber en lille bæk igennem to småsøer og en række damme, og både parkens kollegianere og byens små og store borgere ligger her i græsset, når vejret er til det, eller de løber, fodrer ænder, kælker og så videre, alt efter hvad årstiderne indbyder til. Bortset

fra den første fredag i maj hvor alt andet er fortrængt af de 25.000 unge, der fester og hepper på bådene i studenternes kapsejls.

Aarhus Universitet har for nylig købt det gamle kommunehospital. Når dette ad åre rigtigt kommer i gang som lærdomssted, vil det oprindelige gule universitets røde tvilling – for hospitalet er ligesom universitetet tegnet af C.F. Møller og i den samme stil – betyde en kolossal udvidelse af det samlede universitetsareal, og Trøjborg vil blive endnu mere præget af ungdom, end det er i dag.

Min yndlingsplet, hvad angår udsigt, ligger midt mellem universitetet og hospitalet, nemlig på hjørnet af Trøjborgvej og Nørrebrogade. Man kan se lige ud i Aarhusbugtens blå vand fra mange af Trøjborgs skrå gader, men lige præcis her kan man se langt ud over bugten og Aarhus' skove i to retninger, både det der ligger nord og det der ligger syd for det indre Aarhus. Det tager sig flot ud, man tænker på opdagelsesrejser og piratfilm og andet godt. I hvert fald hvis man er mig.

nils malmros' trøjborg

Nils er for længst flyttet fra Trøjborg, men han plejer da at komme forbi mig til jul. Ellers ses vi vist mest ude i hans hus i Højbjerg, eller vi nyder en kop kaffe sammen på hans yndlingscafé Casablanca nede i Lati-nerkvarteret. I dag har jeg imidlertid inviteret ham på en tur rundt i hans barndomskvarter, der er ophav til og sted for så mange scener i hans film. Vi mødes nede ved Østbanetorvet og foretager sammen opstigningen til kirkegården ad den lange, stejle trappe. En hare piler ind over plænen oppe på toppen. Kirkegården er blevet temmelig åben i de senere år, der er tilsyneladende ikke længere så mange som i de gode gamle dage for få år siden, der ønsker at blive begravet i små parceller med hæk omkring.

På vej ind i Tordenskjoldsgade spørger jeg Nils, om han nogensinde har set Peterskirken gennem nøglehullet fra Villa Malta på Aventinerhøjen. Det har han, og jeg trækker ham med ud i fodgængerovergangen,

og han morer sig, da han ser rådhusårnet. Det har han aldrig lagt mærke til før. Som barn var han altid bange for at gå på Trøjborg, der var så mange bøller, man skulle styre udenom, forklarer han, han havde ikke tid til at beundre pudsige fænomener. Han behøvede heller ikke at komme her så meget, han boede ovre i den her kæmpevilla i bunden af Finsensgade, hans far var jo professor. I virkeligheden havde han mere sin gang på hospitalets arealer og i universitetsparken end i boligkvarteret. Jeg har mange gange været med ham på ekspeditioner i gangene under Aarhus Kommnehospital. En af dem mandede ud i hans fars garage. De spiller en rolle i filmene *Drenge* fra 1977 og *Århus by Night* fra 1989, og i *At kende sandheden* fra 2002 opererer kirurgerne løs på onkologisk institut. "Det var så heldigt, at hospitalet engang i fortiden havde lukket en hel kirurgisk afdeling ned. Den var perfekt som kulisse i en film, hvis handling udspiller sig i 1940'erne." Nils smiler ved tanken om sit held. Jeg kender ham nu godt nok til at vide, at det er den slags held, der kommer af opmærksomhed og arbejde. Nils har en god hukommelse og har igennem hele sit professionelle instruktørliv holdt udkig med locations til mulige film. Ved siden af at lave film er han læge og tog faktisk arbejde på neurokirurgisk afdeling i forbindelse med sin research til *At kende sandheden*.

Jeg forstår godt Nils' ungdomsskræk for Trøjborgs bøller, der var også bøller i min tid. Halvtreds meter inde i Tordenskjoldsgade når vi Niels Juels Gade og slår på samme tid et hånligt grin op. På et af hjørnerne lå tidligere en bank, og den fandt min barndoms værste plageånd, Per Tage, på at plyndre en fredag aften. Han brød ind i tandlægeklinikken ovenpå og savede et hul i gulvet med en stiksav og entrede banken ad den vej. Per Tage havde så ikke lige taget i betragtning, at bankens værdier efter lukketid var låst inde i en boks, og værre endnu for ham havde han heller ikke tænkt på, hvordan han skulle nå op til hullet i loftet igen. Per Tage fik to dage og tre nætter til at gennemtænke problemet.

Nils udpeger lejligheden over Café K, hvor Lars Oles

Ned ad bakke i Niels Juels Gade med udsigt over Aarhusbugten og Mols. Det ser altså godt ud © Peter Weilby

udkærne boede – i virkeligheden, altså hende der var Nils' barndomsforelskelse – og han udpeger nogle vinduer oppe på Otte Rudsgade, som han påstår, tilhører Knuds gamle lejlighed, hvor vi filmede til Lars Ole, og vi ryger i en diskussion om, hvorvidt det er dem eller ej. Nils er stivnakket og tror at vide bedst, så vi bliver ikke enige. Vi passerer Trøjborg Centret oppe ved Ringgaden, hvor han har filmet for ganske nylig, og vi går ned og besigtiger vores gamle skole. Vi skridter skolegården af og sjusser os til, at den er på 2.400 kvadratmeter. Det giver halvanden kvadratmeter til hver 1950'er-elev at røre sig på i frikvarteret.

De to skoler på Trøjborg fortæller forresten ikke så lidt af et stykke pædagogik-historie alene ved deres udseende. Finsensgades Skole fra 1907 udviser både udvendigt og indvendigt et udpræget slægtskab med den to år ældre infanterikaserne i Høegh-Guldbergsgade og artillerikaserne fra 1889 i Langelandsgade. Kasernen i Langelandsgade står endnu og fungerer i dag som en del af universitetet, så man kan selv konstatere lighederne. Den modernistiske Skovvangsskolen fra 1937 er derimod bygget i overensstemmelse med fængslets principper. Her kunne og kan endnu principielt én

fangevogter overvåge alle elever på en etage og samtidig bidrage til overvågningen af aulaen, som er en skolemæssig nyskabelse fra 1930'erne. I 1988 lukkede Finsensgades Skole, men året efter blev bygningerne overtaget af den private N. Kochs Skole og nyindrettet så godt, som det nu var muligt. Synligt udefra blev åbningen af hovedbygningens bagside med en bred trappe og opbrydningen af den flade, asfalterede skolegård, så den i højere omfang indbød til fysisk udfoldelse til sine nu kun 500 elever. I det mindste i nogle henseender ser tiderne ud til at være blevet bedre for skoleeleverne.

Nede i Klintegården skal jeg så lige se stedet, hvor Nils optog scenen med clearingmordet på en sagfører under besættelsen. Klintegården er et stort byggeri i hvid beton, bygget mellem 1936 og 1938. Den er et af de første – og største – funktionalistiske lejlighedskomplekser i verden og et temmelig imponerende et af slagsen, som det hænger her ud over den stejle skrænt oven over træskibshavnen. Når man står dernede og kigger op, skal man lægge hovedet godt tilbage for at se op til byggeriets top. Inde i gårdene er der springvand med kantede, modernistiske betonskulpturer, der er et par ældre villaer herinde, som indgik til fælles aktiviteter, og ud til Skovvejen ligger der butikker, så hele komplekset så at sige kunne være selvforsynende, hvile i sig selv. Det er lidt morsomt, at det faktisk både er tegnet og opført af en ingeniør, ikke en arkitekt. Ove Christensen opførte flere markante funkisbyggerier i Aarhus, blandt andet et på Åboulevarden, han må have været en torn i øjnene på arkitektstanden.

Den tidligere statsminister Poul Schlüter fortæller i sin erindringsbog *Det var ikke så ringe endda* fra 1999 om det muntre liv med fester, han levede i Klintegården, mens han studerede jura i byen. Det skal nok være sandt. Schlüter holdt alle dage af fest. I sin berømte besættelsestidsroman *De nøgne træer* fra 1957 lader forfatteren Tage Skou-Hansen Klintegården indgå som en mere dyster kulisse, og hans hovedperson Holger Mikkelsen bliver introduceret til læseren på Sjette Frederiks Kro, der her dog bliver kaldt for Nilles Strand-

kro, og det gør den også i Morten Henriksens film af samme navn fra 1991. Så Nils er ikke den første film-mager på stedet. Forhåbentlig heller ikke den sidste, bygningskomplekset indbyder virkelig til billeder.

Nils måtte lade Skovvejen spærre af en morgen lige midt i myldretiden, det var ikke populært. Vi smiler. Og stikker lige næsen ind i skoven nede ved dens sydlige indgang, nu vi alligevel er her. Et par af scenerne i 1981-filmen *Kundskabens træ* er optaget herinde, og noget af *Skønheden og udyret* fra 1983 er optaget i kæmpevillaerne på Skrænten ude i skovens anden ende, det skal vi lige have opfrisket.

Senere sidder vi over en kop kaffe, og jeg spørger Nils, hvorfor det er vigtigt for hans kunst, at den er så præcist funderet i en virkelig eksisterende geografi, som altså i høj grad er trøjborgensiske miljøer.

Han tøver lidt.

"Noget skyldes vel, at det giver mig en slags sikkerhed", begynder han. "At jeg præcist ved, hvad jeg arbejder med. Det stikker dybt, der er meget mere Trøjborg i mine film, end det der er synligt for tilskueren. Skolen, hospitalet og gaderne hernede ligger som et underlag for stort set alle de scener, jeg har udtænkt og optaget gennem årene".

"Måske ligger der også en sentimentalitet gemt i det. Men også en anerkendelse af, at du aldrig kan bygge en scene op med lige så overbevisende detaljer som virkelighedens. I en af de franske anmeldelser af *Lars Ole*, fra dengang den blev vist på Cannes, stod der, at netop ved at være så lokal bliver den universel. Folk er mere villige til at tro på handlingen, når de er overbeviste om, at miljøet er virkelig".

Han tænker lidt. Nipper til kaffen og følger et øjeblik fodgængerne ude på fortovet med øjnene.

"Det drejer sig nok på bunden om autenticitet", siger han til sidst. "Trøjborg er så autentisk. Når jeg filmer dér, får jeg en autenticitet forærende, som ligger uden for det, der kan udtænkes."

Det er der nok en del sandhed i. Trøjborg har jo det hele, selvom der ikke er en skid at komme efter. Det var godt sagt, Kresten.

noter

arkitektur

Universitetsparkens gule bygninger er et must for alle arkitekturinteresserede. Parken rummer desuden tre museer.

Se www.au.dk.

Klintegården ³⁸ Er et besøg værd for dem, der er til funkis-byggeri. Skovvejen 44. Aarhus C.

Se www.klintegaarden-aarhus.dk.

badning

Den Permanente Badeanstalt ¹⁰ Åben fra juni til august.

Vil man bade hele året, kan man melde sig ind hos Vinterbadeklubben Jomsborg. Salonvej 1. Risskov.

Se www.vinterbadning.dk.

barer og spillesteder

Studentarhus Aarhus ²⁶ Indeholder spillestederne Stakladen og Studiecafeen. Førstnævnte fungerer som kantine, sidstnævnte som café i dagtimerne. I Studentarhus Aarhus ligger også Studenterbaren. Nordre Ringgade 3. Aarhus C.

Se www.studenterhusaarhus.dk.

butiksliv

Trøjborg byder på en bred vifte af indkøbsmuligheder, hvoraf Butik Harald i Tordenskjoldsgade 61 hævder sig som modetøj-butik for både mænd og kvinder. Se www.butikharald.dk.

Ana Frugt Berømt for sine tyrkiske specialiteter. Tordenskjoldsgade 22. Aarhus N.

Kødstaden I Slagterbutikken flasher Jeppe og Steffen tatoveringer og spiller rockmusik på grammofonen, mens du bestemmer dig. Otte Ruds Gade 47. Aarhus N.

is

Dolce Vita 43 Blandt kvarterets mange cafeer hævder Dolce Vita sig med sit udvalg af landets bedste hjemmelavede is. Har også afdelinger i Bruuns Galleri og i Veri Centret. Tordenskjoldsgade 81. Aarhus N. Se www.dolcevita.dk.

restauranter

Sjette Frederiks Kro 53 Den smukke bygning er fra 1826, menuen er moderne og i den gode ende. Salonvejen 1. Se www.casablancaaarhus.dk/sjette-frederiks-kro.